

MÚZEUMI ÓRÁK

ALSÓPÁRTTÓL-FELSŐPÁRTIG Településtörténet

KONCEPCIÓ:

Minden általános iskolai tanuló számára egyik fontos feladat megismerni hazánk népi értékeit, ezen belül a város múltjának kincsét. Így fonhatók egyre szorosabbá a szülőföldhöz – a szülővároshoz – kötő láthatatlan szálak.

HONNAN-HOVA:

A gyerekek életfája még most van rügyezőben, és akkor borul virágba, ha gyökerein át az anyaföld táplálja. A szülőföld, a szülőváros megtartó ereje, szeretete a gyökereken jut el a tanulókhöz, amely a dédszülők, nagyszülők életéből, hagyományaikból fakad.

PEDAGÓGIAI CÉLKITŰZÉSÜNK:

Megismertetni a tanulókkal a szülőváros minden kincsét, mert csak így tudják igazán szeretni, megbecsülni az emberiség értékeit. Ugyanakkor alkotókedvüket és kreativitásukat is szeretnénk fejleszteni.

RENDELKEZÉSRE ÁLLÓ SZAKEMBEREK:

- múzeumpedagógus
- muzeológus
- technikus
- gyűjteménykezelő

RENDELKEZÉSRE ÁLLÓ ESZKÖZÖK:

Technika: PC, projektor, kivetítő, video- és CD lejátszó, magnó, interaktív (PC-re alapozott) ismeretszerzési pont,
Demonstráció: makett, műtárgymásolat, műtárgy
Egyéb segédeszközök: papír, írószer, feladatlap, jelmez, puzzle, memória, stb.

KÉNYELMI FELSZERELTSÉG:

- ruhatár
- múzeumbolt
- ülőpárnák, hordozható székek (kiállítás)
- asztalok és székek (foglalkoztató)

Ajánlott korosztály: 10-14 év

Időtartam: 45 perc

1. óra:

ÉLET A HÁZBAN ÉS A HÁZ KÖRÜL
Lakóházak külső jellegzetességeit

Ajánlott korosztály: 10-14 év

Időtartam: 45 perc

Az óra felépítése:

Az alföldi mezővárosban, Szentesen falusi jellegű lakóterület volt, de jellemző volt az elszórt tanyavilág is.

A Felsőpárton reformátusok, a Kisérben katolikus családok éltek, az Alsópárt vegyes lakosságú volt.

Az alföldi parasztház jellegzetessége: falazat, tetőszerkezet.

Falazat: vályogfal, téglafal

Tetőszerkezet: ágasfás-szelemenes

Barokkos házoromzat: sertekaró, sertevas, sertedeszka a házoromzaton

Nádoromzat: kovácsoltvas oromdíz korpusszal

Tetőforma: nyeregtető-náddal, cseréppel, gyékénnyel, zsindelellyel lefedve

Tornác

A lakóépület elosztása: szoba, konyha, kamra

Bejárat a pitvaron keresztül

Fűtés: kemencével

Feladatlap: Ezek a sajátosságok melyik házterületre jellemzők?

Falazat: föld, sövény   Tetőfedés: nád, zsup

Tetőszerkezet: szelemenes   Fűtés: kívülfűtős kemence

Tetőforma: nyeregtető   Füstelvezetés: szabadkémény

2. óra:

„A SZOBA CSINOS VOLT ÉS TISZTA”

Ajánlott korosztály: 10-14 év

Időtartam: 45 perc

Az óra felépítése:

Az utca felőli helyiség, a tisztaszoba: első ház, parádés szoba, jellemzője a festett láda.

A lakószobában (hátsó ház) zajlott az élet.

Búbos vagy boglyakemence

A kemence környéke „munkasarok”

A tisztaszobában volt a vetett ágy (nyoszolya)

- párnák száma, díszessége

Tárolóbútorok: láda, sublót, szekrény, tálás

„Szentsarok” a közös étkezések és ünnepi események helye

Feladatlap:

- Keress minél több hímzés mintát!

- Mely motívumokkal díszítették a párnákat Szentesen és környékén?

Képek: szobarészletek, szobabelsők ággal

3. óra:

**„SZEGÉNY EMBER DOLGÁT, BOLDOG ISTEN BÍRJA..
HOSSZÚ VOLT AZ ASZTAL, RÖVID A VACSORA”**

A konyha

Ajánlott korosztály: 10-14 év

Időtartam: 45 perc

Az óra felépítése:

Kenyérsütés eszközei: dagasztóteknő, sütőlapát, szita

Kenyérsütés mozzanatai: fűtés, szitálás, áztatás, kovászolás, dagasztás, bevetés, kiszedés

Konyha berendezési tárgyai: tűzhely, pad, tűzikutya, kerámia edények

Főzéshez használt eszközök: mozsár, krumplitoró, köpülő, túrószacskó, hurkatöltő, vajnyomó, kuglófsütők, villák

Ivóvíz: udvaron található gémes vagy kerek kútból húzták

Vizespad: amelyen a kantákban, korsókban állt a víz

Feladatlap:

Kösd össze az ételek nevét az elkészítésükhöz szükséges eszközök nevével!

kenyér	mozsár
kása	hurkatöltő
vaj	dagasztóteknő
hurka	köpülő

Képek: konyhabelsőről

4. óra:

**AZ ESZENDŐ VEREJTÉKES MUNKÁJÁNAK GYÜMÖLCSE
ELFÉRT A KAMRÁBAN**

Ajánlott korosztály: 10-14 év

Időtartam: 45 perc

Az óra felépítése:

A kamra a pitvarból nyílt.

A gabonafélék, liszt, korpá, szalonna, sonka, kolbász és más élelmiszerek tárolóhelye.

Itt volt a helye a zsírosfazéknak, vászonzacskóban a szárasztésztának, az asztalt gyümölcsnek, a télire homokba eltett zöldségfélének.

Itt tárolták a mosó és sütőteknőt, a káposztadézsát és az élelemkészítés sok eszközét.

A padlástér nagy részét tárolóhelyként hasznosították.

Képek: kamrabelsők

5. óra:

UDVARI TERMÉNYTÁROLÓK

Ajánlott korosztály: 10-14 év

Időtartam: 45 perc

Az óra felépítése:

Deszkából készült GABONÁS HOMBÁR

Földbe mélyített GABONÁS VERMEK

Föld fölé épített vesszőből font GABONÁS KASOK

SZUSZÉKOK: búza, rozs, zab, árpa, korszó, paszuly tárolására használták

VEREM: a pityókát tartották benne

GÓRÉ: a csöves kukorica tárolására használták

Feladatlap:

1. Kösd össze a kamrában tárolt élelmiszereket a tárolásuk eszközeivel:

gabona	zsák
liszt, korpa	hombár, szuszék
szalonna	vászonzacskó
sonka	fakanyó
száraztésza	rúd

2. Írd be az ábrába a terménytárolók nevét:

Verem, hombár, magtár, vesszőkas, szuszék, góré

Rajz.....

6. óra:

GAZDASÁGI ÉPÜLETEK A CSŰR ÉS AZ ÁLLATTARTÁS ÉPÜLETEI

Ajánlott korosztály: 10-14 év

Időtartam: 45 perc

Az óra felépítése:

A telekudvar és kert közötti határon állt a CSŰR. Gabona, szénatároló épület

Állattartás épületei:

ISTÁLLÓ: igás, fejős és hátasállatok etetésére, éjszakáztatására használták

DISZNÓÓL: deszkából ácsolt, padlástalan épület a disznótartásra szolgált

BAROMFIÓL: kúp alakú, sárral tapasztott vessző vagy nádépítmény

Jellegzetes szentesi baromfitartásra használt épület a KERÉKÓL

Vályogból készült, de a faló disznót is ebben tartották.

Feladatlap:

Írd a vonalra a megfelelő állattartó épület nevét!

A ház folytatásaként épült: _____

Padlása volt: _____

Lábasjószág tartására szolgált: _____

A házzal szembeni oldalon állt: _____

Nem volt padlása: _____

Baromfit tartottak benne: _____

Képek a gazdasági melléképületekről

SZÜKSÉGLETEK VALAMENNYI ÓRÁHOZ:

Személyi:

Részletes tematika, óravázlat kidolgozása, ismertető/demonstráció/feladatlap/ruhák,öltözetek stb. tervezése, modellezése az iskolák szakos tanárainak bevonásával

Helyi, kistérségi pedagógusok előtti közzé tétel

Demonstrációs anyagok készítése/készítése

Múzeumi tárgyi anyagok kiválasztása

Múzeumi tárgyi anyagok előkészítése, visszasorolása

Technika biztosítása

Dokumentálás

Internetes elhelyezés

Dologi:

Foglalkoztató anyagok, segédanyagok, feladatlapok szerkesztése, sokszorosítása, szemléltető képek, makettek, műtárgymásolatok *készítése*, scannelés, nagyítás, laminálás, puzzle-k készítése, pecsételők, ruházatok készítése

Segédeszközök: PC, projektor, DVD-lejátszó, CD-lejátszó, kazettás magnó, diavetítő, TV, acéltábla, asztalok, székek, ülőpárnák,

Technikai háttéreszközök: nyomtató, scannel, spirálozógép és tartozékai, laminológép és tartozékai,

Egyéb eszközök: CD-k, DVD-k, kazetták, felirótáblák, fénymásoló papírok, festékpatronok, kartonok, védőkesztyűk, pecsétviasz, ollók, ragasztók, színes ceruzák, festékek, filctollak, ecsetek, vizes edények, rajztáblák, gyurma, dossziék, dobozok, parafatáblák, rajzszögek, rajzlapok, textilek, kapcsok, csipeszek, faanyagok, stb.